Gerardus de Harderwyck: Commentum sex tractatuum Petri Hispani. Add: Tractatus posteriorum Aristotelis. Comm: Gerardus de Harderwyck

[Cologne: Heinrich Quentell], 1488 Seite 104

subiecto. sz tm̄ ſm rōnem. ſicut differentia nō superaddit aliquid reale ipſi generi.

Secundū dubium

eſt quottuplex ē vl'e. ¶ Solutio triplex ſcz añ rem in re ꝛ poſt rem. vl'e añ rem eſt duplex vnū eſt añ rem natura ꝛ tpe ſil'. et aliud añ rem natura tm̄. ¶ Vl'e añ rem natura ꝛ tpe ſil' nō eſt aliud q̄ʒ forma in lumīe intellectuali ꝑme cauſe accepta. in q̄ eſt originalis fons ꝛ vita oīm. q̄ dicit' vl'is inq̄ʒtū in ipa ꝑma cā hʒ eſſe ydeal' et exemplaris principij a materia ꝛ materialibus cōditōibus liberꝫ ꝛ abſolutū. ſicut domꝰ hʒ eē in mēte practica domificatoris añq̄ʒ fiat. Extra h̄ ergo vl'e nō eſt niſi ydea vl' rō rei creabilis exn̄s in mēte diuina in q̄ ꝑexiſtūt rōnes oīm reꝫ ſub eſſe fontane ꝛ indeficiētis bonitatis. Et tales rōnes vocātur vl'es in cauſando eo ꝙ ad hoꝫ ſilitudinē cuncta creata ſunt. puta particularia formant'. Et hoc dr̄ añ rē natura ꝛ tpe ſimul. Natura q̄dē ē añ rē id eſt añ ſingl'are ſic cā añ effectū. ꝛ tpe ſic eternū añ corruptibile ꝛ gn̄abile. ¶ Añ rē natā tm̄ ꝛ nō tpe eſt natura in eſſe fluentis ꝑncipij ꝑueniēs ſingularia h̄ mō quo nō eſt determiata ad vltimū eſſe alicuiꝰ indiuidui. sz eſt indifferēs ad ſingularia et indiuidua eiuſdē ſpēi. et ex hoc ſue vl'itatis rationem accipit. Vniuerſale ergo h̄ mō acceptū eſt ipſa quidditas rei accepta vt principium ſingularium dans ſingularibus eſſe ꝑueniens quantitatē ꝛ vnionē cū materia. Et dicit' añ rem natura. q2 dat ꝛ cōicat ſingularibus eē. Sed dans alicui eſſe ꝑuenit illud cui eſſe dat. Sed non dicitur ante rem tpe. quia ſm tempus non eſt ante ſingulare. quia reſultat ex vnione forme cum materia. preueniens tamen natura ꝛ cauſalitate quodlibet ſingularium. ¶ Vl'e in re qḋ alio noīe vocat' in eſſendo eſt eadē forma. ſm ꝙ eſt actu in pluribꝰ indiuiduis. Et dicitur vl'e in eſſendo. quia per vim ſue nature eſt in multis ſingularibus. in quibus numerat' ꝛ diuerſificat' ſm numeꝫ ſingularium ꝛ amittit actualem ſuā cōicabilitatem exquo per naturā indiuiduat'. ¶ Vl'e poſt rem ſiue ī ꝑdicādo eſt eadē natura cōmunis intētionaliter ꝑſentata intellectui ꝑ abſtractōem luminis intellectꝰ agentis inq̄ʒtum ſuꝑ naturā fundantur intentiones loycales. Et de illo dicit cōmentator ꝙ intellectus eſt qui facit vl'itatem in rebꝰ. ¶ Ibi tū ꝯſiderādū eſt ꝙ duplex eſt vl'e ſcz vl'e in poñā ꝛ vl'e in actu. Vl'e in potentia eſt ipſa quidditas vel natura que eſt in re ſingulari vel ꝑticulari cui non repugnat eſſe in alio ſingulari quātū de ſe eſt licet repugnet ſibi inq̄ʒtū iam indiuiduata. Et iſta natura ſic accepta vocat' vl'e in re. Et ē poñā remota ad h̄ vt ꝑdicet' de multꝭ. Sz vniuerſale in actu ē ipſa natura ſeu quidditas denudata a conditionibus indiuiduantibus. Et illa eſt in proxia potentia vt predicetur de multis. Vniūſale vero in actu ſic cauſatur. Quia ſpēcies in fantaſia exiſtens q̄ ad huc ē ſingl'aris nō pōt mouere intellectū poſſibilem ad cognoſcendū vl'e actu. Intellectꝰ vero agēs illuminans fantaſma cauſat in intellcū poſſibili ſpēm q̄ reꝑſentat ipſam naturā vel quidditatē actu abſtractā ab huiuſmōi cōditionibus ſingularium q̄ natura licet ſit in re quātū ad id qḋ ē. tamē eſt obiectiue in intellectu In quātū ꝑ iſtam ſpēm repn̄tatur. Et qn̄ intelligitur actualiter tūc ē ibi actualit'. Et hoc mō vniuerſale actu ē prima intentō. et terminus ſignificans illud obiectum ſic intellectū ē termiꝰ ꝑme intētōnal'. qn̄ vero itellcūs ꝯpat illḋ obiectꝰ ꝯgnitū ad aliḋ puta ad iferiora vl' ſuꝑiora tūc attribuit' ſibi nomē gn̄is vl' ſpēi. Et talis intētō vocat' vl'itas. de q̄ dt ꝯmētator ꝙ intellcūs agēs ē q̄ facit vl'itatē in rebꝰ. Et illa vl'itas nō ē in re. Sz tm̄ in rōne.

Predicabile

quñq̄ʒ ſumit' ꝓprie et ſic dr̄ predicabile qḋ de pluribus ꝑdicat'. Quñq̄ʒ ſumit' cōiter ſiue large ꝛ ſic dr̄ predicabile qḋ de vno ſolo ꝑdicat' ſiue de pluribꝰ. Vn̄ ꝑdicabile ꝓꝑe ſumptū idē eſt qḋ vl'e. Sz dr̄nt in hoc q2 ꝑdicabile diffinit' ꝑ dici de. vl'e vero ꝑ eſſe in. Eſt āt ꝑdicabile qḋ aptū natū eſt dici de pluribꝰ. Vl'e āt qḋ aptū natū ē eſſe in multis. Predicabile ſiue vl'e diuidit' ꝑ genꝰ. ſpēz. drām. ꝓꝑū ꝛ accn̄s. ꝛ ſolū de his q̄nq̄ʒ hic intendimus:

Iſte ē ſcḋs tractatꝰ ſūmulaꝝ. pe. hiſ. corn̄dens libro quinq̄ʒ vniūſaliū por. In q̄ agit' de q̄nq̄ʒ ratōibꝰ cōmuībꝰ ſiue intētōibꝰ ordiabiliū in forma ꝑdicatōis eēnalis ꝛ accn̄talis. Et diuidit' ꝑma ſui diuiſiōe. in duas ꝑtes ꝑncipales ſcz ī ꝑtē ꝓhemialē ꝛ executiam ſiue tractatū Scḋs ibi geꝰ. In ꝑte ꝓheīali dt ꝑº ſic. Nꝭ ꝑdicabile ſuit' duplicit'. ſ. ꝓꝑe ꝛ in ꝓꝑe. ꝓꝑe ſūptū dr̄ qḋ aptū natū ē ꝑdicari de pluribꝰ. Cuiꝰ rō eſt. Q2 ꝑdicari ē actꝰ rōnis ꝯponētꝭ ꝛ ordiantꝭ ꝑtū cuꝫ

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-78/0104
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG